

PELLENGÉR

AHOL SZEMÉTFEK NÉZIK A KÖNYVET

A Csepeli Autógyár egyik igen fontos nagyüzemünk. A gyárban sokezer munkás dolgozik. A munkások zöme HÉV-vel, vagy autóbusszon jár be munkahelyére. A vonaton sokan P. Howardot, régi Pesti Hírlap-féle sárgaregényeket, a Pengős Könyvtár szemetét és egyéb hasonló ponyvát olvasnak. Miért? Nem olvasnának szívesebben mást, valódi, jó irodalmat? Dehogynem. A Csepel Autógyár munkása: is éppúgy vonzódnak a tudáshoz, mint a többi gyárunkban dolgozók, ők is szívesebben olvasnának mai életünkről szóló műveket, jövőnkét megmutató szovjet regényeket és klasszikusokat. Ha szerét ejt-hetik egy ilyen könyvnek, akkor valóban azt is olvassák, de jó könyvhöz nehéz hozzá-jutniok.

Nincs talán ennek az üzemnek szakszervezeti könyvtára? Van, de a munkások többsége nem is tud róla. És még »szerencse«, hogy nem tud. Mert hogy is néz ki ez a könyvtár? Vagy százezer forint értékű, 4—5000 kötet könyv van benne, hogy mennyi, azt pontosan senki sem tudja. Egyszerűen azért nem, mert nemhogy katalógusa minos ennek a »könyvtárnak«, de leltárkönyve sincs. Sőt, még a számlák is csak három hónapja vannak meg, mióta Farkas Eszter a könyvtáros. Ezideig helyiség sincs. Hogyan tárolják a könyveket? Ez az, amit a munkások, a könyvtár tulajdonosai, jobb, ha nem látnak. Mert néhány kötet kivételével, amely egy poros polcon szorong, a könyvek a piszkos földön hevernek egymásra hányva, mégcsak újságpapírost sem tettek alájuk, hogy megvédjék őket a mocskolóástól. Ilyen körülmények között természetesen köcsönzésről nem lehet szó. És ez már igen régen, talán több, mint egy éve így van.

Ha a könyveknek csak pénzben kifejezhető értékét nézzük is — hallatlanul felháborító a dolog. A Csepel Autógyár Üzemi Bizottsága nem tudja talán, hogy ezek a könyvek közösségi tulajdönt képeznek? Haszonatlan szemétfek nézik talán a könyveket? Nyilvánvalóan így van. De memcsak az Üzemi Bizottság felelős azért, hogy a közösség vagyona-val, »az öröm és tudás forrása«-val Csáky szalmájának módjára bántak, felelős ezért az üzem pártbizottsága is, amelyik türte ezt, és felelős a Vasas-szakszervezet is, mert kultúrnevelési osztályának munkatársa több ízben járt az üzemben, látta, hogy mi folyik ott, mégsem tett semmi hathatósat megszüntetésére. Felelős tehát sok van. Mégcsak az kell, hogy valóban átérezzék az üzem dolgozóival szembeni felelősségüket és megszüntessék ezt a türhetetlen állapotot.

KÖNYVET TUDOSNAK SEM ADUNK KÖLCSÖN, AVAGY A KULTURA SZABADSÁGA AUSZTRIABAN

Dr. Heinrich Brandweiner egyetemj tanár egy érdekes »könyvtári epizód« mond el a bécsi *Tagebuch* hasábjain. Egy könyvre volt szükségé a bécsi egyetem jogtudományi intézetének könyvtárából. Valamikor Brandweiner professzor is ott tanult és ott doktorált. Ement tehát dr. Hans Schima professzorhoz és kérte engedélyét a vezetése alatt álló intézet könyvtárának használatára. Ez azonban engedély helyett arról érdeklődött Brandweinerrel, hogy mióta van gráci katedrájától fölfüggesztve és a kar dékánjához utasította, aki azután közölte vele, hogy külön kari ülés fog könyvkölcsönzési kérese fölött dönteni.

Már ez a tény maga is nevetséges, hiszen könyvtár használatát minden tudományos dolgozóknak engedélyezni szokták, de a legnevetségesebb a kari határozat, mely Brandweiner professzornak megtagadja a könyvtár használatát azzal az indokolással, hogy fegyelmi eljárás alatt áll.

Brandweiner professzor ugyanis elnöke volt annak a nemzetközi jogász bizottságnak, amely az amerikai baktériumháború bizonyítékanyagát megvizsgálta. A Figl-kormány emiatt függesztette föl katedrájától. S a bécsi jogi kar erre való hivatkozással nehezíti meg, vagy éppen teszi lehetetlenné Brandweiner tudományos munkáját. Az egész eset élénken megvilágítja a tudományos kutatás szabadságát a mai Ausztriában. *Könyvtári epizód? Bizony több, mérhetetlenül több annál.*

KINOS KÉRDESEK

Miért készül Gyulán a Járási Könyvtár olyan »iramban«, mint a Luca széke? Vajon mikor lesz Gyulán Luca napja, illetve mikor nyílik meg a Járási Könyvtár? Miért nyílt meg akadály nélkül Gyomán és Orosházán és miért nem sikerül a szocialista fejlődés elsőrangú tényezőjének a megalapítása Gyulán? Békéscsaba az elmúlt év folyamán két épületet és négy fiókhelyiséget bocsátott, a Megyei Könyvtár rendelkezésére, Gyulán miért nem jutott egyetlen megfelelő helyiség sem könyvtár létesítésére? Holott az épületek és helyiségek osztogatásában Gyula ugyancsak bőkezű volt. Miért nem követte az illetékes Minisztérium utasításait, miért hagyja válaszolatlanul a Megyei Könyvtár átiratait? Miért nem szorgalmazza és segíti a jelenlegi könyvtár helyiségeinek átalakítási munkáitait? Miért hagyta veszni a nagyértékű magángyűjteményeket? Miért kezdhetette ki a könyvtár fapolcozatát a fagombá? Miért rághatták meg a régi nagyértékű hírlapgyűjteményeket az egerek? Miért irtózik Gyula a könyvtártól? Választ várunk. Gyula eddig rosszul felelt a kérdésekre. Reméljük, hogy rövidesen javítóvizsgát tesz.

Hét megyei könyvtár forgalma

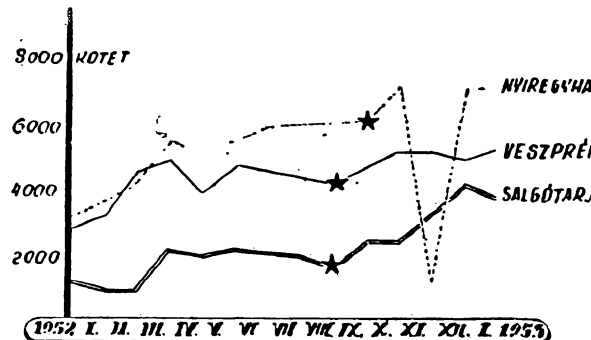
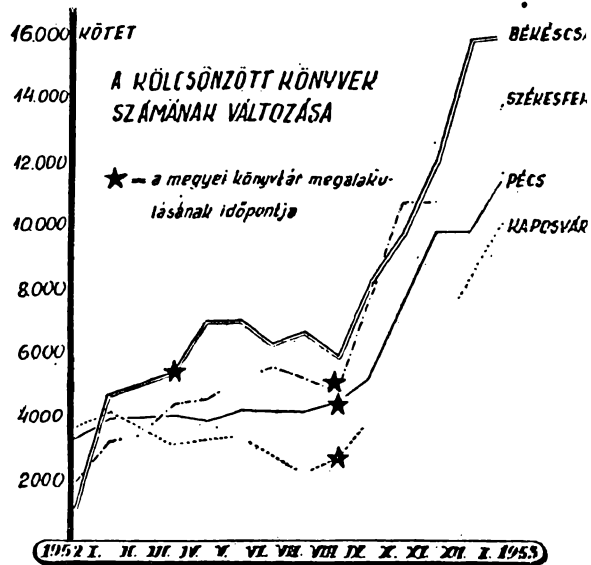
Az új megyei könyvtárak nagy részében a megalakulás után hatalmas mértékben megnövekedett a könyvforgalom.

Ezek a könyvtárak gondosan előkészítettek az átszervezést. A tanácsok halhatós segítségével megfelelő épületet kaptak, kitűnő berendezéssel. Az olvasók otthonosan érzik itt magukat és személyes propagandájukkal dolgozóitársaikat is bevonják a könyvtár olvasótáborába. A könyvtárosok pedig jó munkával biztosították az átszervezés idején a zökkenésmentes átmenetet és a megnövekedett feladatokat végre is tudták hajtani.

Figyeljük meg, hogy a következő négy megyei könyvtár megalakulása milyen ugrásszerű fejlődést hozott a kölcsönzött kötetek számában:

*

Azonban nem minden megyei könyvtárunk készült fel megfelelőképpen az új feladatokra. Ezeken a helyeken az átszervezés bizonyos mértékig formális volt. Az olvasók nem érezték, hogy a megyei könyvtár többet jelent számukra, mint a volt városi könyvtár. A könyvtár munkája nem felel meg az olvasók igényeinek, a megyei könyvtár szervezeti erejét nem használták ki megfelelően. A könyvforgalom ingadozik vagy egyszerűen mozog. (Nyíregyháza például az egyetlen megyei könyvtár volt, amely a költözködést csak a könyvtár bezárásával tudta megoldani, ezért esett vissza annyira a novemberi forgalma.) Azonban, ha megfigyeljük az ábrát, kikkülönik, hogy még ezeknél a gyengébb könyvtáraknál is, az ingadozások ellenére, van fejlődés a tavalyi szinthez viszonyítva.

Eseménynaptár

Idén ünnepeljük II. RÁKÓCZI FERENC szabadságharcának 250. évfordulóját.

»A magyar mult nagy szabadságharcosa és haladó hadvezéréként
él népünk szívében II. Rákóczi Ferenc.«

(Farkas Mihály)

II. RÁKÓCZI FERENC EMLÉKIRATAI, Bp. 1951. Szépirodalmi. 243 old.; *Hegedüs Géza*: II. RÁKÓCZI FERENC, Bp. 1951. Művelt Nép. 48 old.; *Esze Tamás*: II. RÁKÓCZI FERENC TISZANTULI HADJÁRATA, Bp. 1951. Közokt. Kiadó. 92 o'd.; *Pach Zsigmond Pál*: FÜGGETLENSÉGI KÜZDELMEINK A HABSBURGOK ELLEN A XVII. SZÁZADBAN. A RÁKÓCZI-SZABADSÁGHARC, Bp. 1951. Szikra. 56 old.; *Hadrovics—Wellmann* PARASZTMOZGALMAK A 18. SZÁZADBAN, Bp. 1951. Művelt Nép. 96 old..

1893. MÁRCIUS 26-ÁN, 60 évvel ezelőtt született TOGLIATTI PALMIRO, az Olasz Kommunista Párt főtitkára.

Togliatti P.: VALOGATOTT CIKKEK ÉS BESZÉDEK (ford. Sallai Géza), Bp. 1952. 355 old.; —: A BEKÉERT ES SZABADSÁGERT (ford. Gábor György), Bp. 1952. 47 old.; —: AZ EMBERISÉG EGYETLEN HELYES UTJA, Bp. 1952. 30 old.

1883. ÁPRILIS 4-ÉN, 70 éve született JUHASZ GYULA költő.

JUHASZ GYULA ÖSSZES VERSEI I—II., Bp. 1940—41. 334, 392 old.

1553. ÁPRILIS 9-ÉN, 400 éve halt meg RABELAIS FRANCOIS orvos és író, a francia irodalom egyik legnagyobb egyénisége.

Rabelais Fr.: PANTAGRUEL, Bp. 1948. 304 old.

Bibliográfiák

»MIT OLVASSUNK A NÉMET DEMOKRATIKUS KÖZTARSASAGROL MAGYAR NYELVEN?« a címe a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Népszerű Könyvészeti Sorozata 7. füzetének. Ez a kis ajánló bibliográfia a Német Demokratikus Köztársaságról szóló magyar nyelvű politikai és szépirodalmi könyvek és ismertető füzetek anyagát foglalja egybe, közte az egész német nép létkérdéseit érintő és a köztársaság megalakulásának előzményeire vonatkozó munkákat. A békeharc német vonatkozásainak megismertetésére e bibliográfiai füzet nagyon alkalmas.

Közzétette a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár olvasóterveinek harmadik sorozatát is. A 12 olvasóterv a rendszeres olvasásra szoktatás céljából — *A kommunizmus építése a Szovjetunióban, Példaképeink, A Magyar Tanácsköztársaság, A marxista-leninista filozófia, A mai Jugoszlávia, A szovjet irodalomról, A föld felfedezésének történetéből, A Komszomol, Milyen pályát válasszak?, Nagy német klasszikusok, A szovjet színház, A sportról* — tárgykörökből ajánl olvasásra műveket.

Az új bibliográfiák között említjük meg az Állami Könyvterjesztő Vállalat most kiadott két könyvjegyzékét. A »SZOVJET MŰSZAKI KÖNYVEK JEGYZEKE« iparágak szerint sorakoztatja a magyar nyelvű műszaki könyveket, a »SZOVJET MEZŐGAZDASÁGI MŰVEK JEGYZEKE« pedig közli a Szovjetunióban járt magyar parasztküldötségek beszámolóit ismertető és a szovjet mezőgazdaságra, a kolhozok és szovhozok életére, a természet átalakítására, a növény- és állattenyésztésre, a gépekre és gépállomásokra vonatkozó könyveket.

Az Állami Könyvterjesztő Vállalat ugyancsak közzétette a »TERMÉSZETTUDOMÁNYOS MŰVEK JEGYZEKE« első füzetét, amely a csillagászat, geodézia, geológia, hidrologia és a meteorológia körébe tartozó magyar nyelvű könyvkiadványokat sorolja fel.

FELHÍVÁS KÖNYVTÁROSAINKHOZ

KÖNYVTÁROS GIMNÁZIUM létesül 1953. szeptemberében Budapesten. Könyvtárosaink örömmel hallották erről a bejelentést már az I. országos könyvtáros konferencián, mert ebben pártunk és államunk részéről a könyvtármunka megbecsülésének újabb jelét láthatták.

A könyvtáros gimnázium célja falusi, termelőszövetkezeti, nagyüzemi és járási könyvtárosok vagy a könyvtármunka egyéb területén dolgozó középokú szakemberek képzése. A tanulók 4 év után érettségi vizsgát tesznek, ami lehetőséget ad arra is, hogy a Tudományegyetem bölcsészkarán, a Pedagógiai Főiskolán vagy a Lenin Intézetben folytassák tanulmányaikat.

E célkitűzéseknek megfelelően a könyvtáros gimnázium a közismereti tárgyakból az általános gimnáziumban megszerezhető ismereteket nyújtja. Ehhez járulnak a szaktárgyak, amelyeknek elsajátítását elősegítik az iskolai tankönyvtárban végzett gyakorlatok. A tanulók a harmadik évben 3, a negyedik évben 6 hét gyakorlati munkát végeznek valamelyik nyilvános könyvtárban. Így az érettségi után már bizonyos gyakorlattal és hozzáértéssel rendelkező szakemberként kezdhetik meg munkájukat.

Az iskola két párhuzamos osztállyal indul, amelyekbe 30 fiút és 30 leányt vesznek fel azok közül, akik az általános iskolát jeles vagy legalább jó eredménnyel végezték el. A 60 diák közül 28-at diákotthonban helyeznek el, ahol számukra gondos nevelői felügyeletet és havi 50—150 forint térítés ellenében ellátást biztosítanak.

Könyvtárainknak sok olyan kis olvasójuk van, akik társadalmi munkaként kisebb könyvtárosi feladatokat is végeznek már, és szeretik a könyvtáros munkáját. Könyvtárosaink segítsék most az állami szerveket és hívják fel ezekben az ifjú könyvtárosoknak a figyelmét a könyvtáros gimnáziumra, hiszen minden új, szocialista könyvtáros, aki ezt az iskolát elvégzi, jelenlegi könyvtárosaink munkáját fogja segíteni. Hadd jelentkezzenek minél többen a legalkalmasabbak, a munkások, dolgozó parasztok, értelmiségiek gyermekei, hogy az iskola a legjobb segítséget adhassa népünk művelődésének.

Jelentkezni az általános iskolák igazgatóinál lehet.

KÜLÖNBÖZŐ NAPILAPOKBAN ÉS FOLYÓIRATOKBAN MEGJELENT KÖNYVISMERTETÉSEK JEGYZÉKE

Böröcz Imre: FESZITETT BETONSZERKEZETEK. Újítók Lapja, február 5.

Burmakin: GYÜMÖLCS- ÉS ZÖLDSEGFÉLÉK IPARI FOGYASZTÁSA. Újítók Lapja, február 5.

Courtede, Pierre (Pier Kurtád): JIMMY (DZSIMMI). Csillag, február (Murányi—Kovács Endre).

CSERNISEVSZKIJ: VÁLOGATOTT FILOZÓFIAI MŰVEI. Társadalmi Szemle, február (Szigeti József).

Dikisz—Malszkij: KONZERVGYÁRAK GÉPI BERENDEZÉSEI. Újítók Lapja, február 5.

Drejser, Theodor (Teodor Drejzer): AMERIKAI TRAGÉDIA. Esti Budapest, február 20. (Murányi—Kovács Endre).

Fekete Gyula: ESZMELET. Magyar Nemzet, március 1. (Varga Imre).

Fekete Zoltán: TALAJTAN. Újítók Lapja, február 5.

Fjodorov, Pavel: DOVATOR TABORNOK. Irodalmi Újság, február 26. (Hegedüs: Zoltán).

Földes Péter: KANYARGÓS DRAVA. Szabad Nép, február 16. (Boldizsár Iván).

Gergely Sándor: TALÁLKOZÓ. Irodalmi Újság, február 26. (Geréb Béláné).

Goda Gábor: FARKASOK KÖZÖTT. Csillag, február (Nagy Péter).

Hunyadi Sándor: HAVASI LEVEGŐN. Magyar Nemzet, február 15 (Antal Gábor).

Király István: MIKSZÁTH KALMAN. Társadalmi Szemle, február (Bodnár György); Irodalmi Újság, február 26 (Illés Béla).

Kököcv: DALOK. Csillag, február (Kovács Endre).

Kónya Lajos: BANYÁSZLÁMPÁK. Magyar Nemzet, február 15 (Vargha Balázs); Művelt Nép, március (Pándi Pál).

Koplenig, Johann: VÁLOGATOTT CIKKEK ÉS BESZÉDEK. Társadalmi Szemle, február (Beck István).

Lódi Ferenc: SZEGED. Csillag, február (Szabolcsi Miklós).

MALOM- ÉS SÜTŐIPARI ANYAGISMERET. Újítók Lapja, február 5.

MUNKÁCSY MIHÁLY VÁLOGATOTT LEVELEI. Magyar Nemzet, február 22 (Dutka Mária).

Postler: VILLAMOSVEZETÉKEK VÉDELME. Újítók Lapja, február 5.

Rjabov: A SZOCIALISTA FELHALMOZÁS ÉS FORRÁSAI AZ ELSŐ ÉS MÁSODIK ÖTÉVES TERVBEN. Újítók Lapja, február 5.

Spanov: ÖSSZEESKÖVŐK. Új Világ, február 12. (Aranyosi Pál).

Szuhorukov: TEKERCEK ÉS TEKERCSSZIGETELESEK GYARTASTECHNOLÓGIÁJA. Újítók Lapja, február 5.

Tvardovszkij: VASZILIJ TYORKIN. Magyar nemzet, február 22 (Varga Imre); Szabad Ifjúság, március 5 (Illés Jenő); Új Hang, február (Nagy Péter).

Vidor Miklós: BUDAI NAGY ANTAL. Csillag, február (Weber Antal).